

Valeriu DULGHERU

Prezentarea cărții „Nicolae Mogoreanu: destinul unui deportat”

Se spune că Domnul în ziua Marii împărțiri a dat românilor cele mai bune pământuri, dar pentru echilibru – și cei mai răi vecini. De fapt, vecinul din Est, Rusia, se face vecinul oricui dacă dorește. Așa a procedat întotdeauna, lățindu-se pe a șasea parte a Terreii. Așa a făcut la 1812, când a rupt din trupul vechii Moldove cea mai frumoasă parte a ei – Basarabia. De atunci au început marile nevoi pentru fărâmitura de popor român din Basarabia, care continuă de peste 200 de ani. Însă cea mai mare belea căzută pe capul românilor basarabeni cu certitudine a fost regimul comunist-stalinist, adus pe vârful baionetelor de către „eliberatorii” ruși la 28 iunie 1940. În acea zi neagră peste Basarabia s-au lăsat nori negri. Din Est au năvălit puhoaietele sovietice. Primii 10 ani de regim sovietic (1940-1950) au fost cei mai grei. „Eliberarea” din anul 1940 a generat un exod masiv peste Prut al celor mai buni gospodari și intelectuali. Alte mii de intelectuali, gospodari, rămași în Basarabia, au fost arestați, torturați și uciși în închisorile staliniste. „*Au venit, maică, nenorociții ăștia de comuniști și ne-au luat totul: părul din cap, pământul, căruța. Un singur lucru nu ne-au putut lua. Sufletul*” (martor ocular). Din păcate, unora le-au luat și sufletul, dovadă fiind mulțimea de cozi de topor astăzi.

Nimic nu se poate compara cu durerile, lacrimile sutelor de mii de copii, femei, bătrâni, morți în chinuri în groaznica foamete organizată de regimul comunist în 1946-’47, cu ororile zecilor de mii de „*vinovați fără vină*” trecuți prin camerele enkavediste ale morții din închisorile staliniste, care întreceau cu mult metodele diabolice utilizate în Evul mediu, cu chinurile zecilor de mii de deportați, dintre care două treimi erau femei și copii – ființe absolut nevinovate. Cine le poate alina câtuși de puțin durerile sufletești supraviețuitorilor acestui calvar? Nimeni nu le poate întoarce tinerețea irosită în zadar, sănătatea șubrezită, liniștea sufletească pierdută pentru totdeauna și înlocuită cu o permanentă și

dureroasă bătaie de inimă. Pleoapa trecutului tresare, ascunzându-și lacrima, și nu lasă uitarea să se cearnă peste ceea ce a rămas în istoria românilor din Basarabia – blestemul anilor 1940.

De parcă ar fi fost puține nevoi pe capul bieților români basarabeni – genocidul din 1940-41, războiul din 1941-1944, hop! și foametea organizată din 1946-1947. Pe când rănilor foametei încă nu fuseseră lecuite, începu o altă mare dramă a țărănimii basarabene – deportările în masă ale gospodarilor de frunte din satele natale. De fapt, aceasta era o reluare a procesului început până la război. Să nu uităm nici deportările din Ucraina (inclusiv RASSM) în 1932-33, din Crimeea (1944), din Ucraina Apuseană în anul 1947. Pregătirea acestui plan criminal de deportare a popoarelor a apărut încă în timpul războiului (1941-1945).

La indicațiile exprese ale Biroului Politic al CC al PCUS, Consiliului de Miniștri și Ministerului Securității de Stat ale URSS, mașina totalitară sovietică de tocat oameni și popoare va mai lovi încă o dată în populația din RSSM. Isteria organelor de partid și securitate ale RSSM în jurul așa-numitei probleme a „culacilor” și altor „elemente antisovietice” ajunge la apogeu spre sfârșitul anului 1948. Deja la 12 octombrie 1948, MAI al RSSM, în persoana ministrului Tutușkin, se adresează către MAI URSS Kruglov S.N. cu o notă de serviciu în care „argumentează” necesitatea deportării din Moldova a „culacilor”, depistând circa 15 000 familii. La 17 februarie 1949, Iosif Mordoveț, ministrul KGB din RSSM, informa Moscova că în evidențele securității moldovenești figurează 40 854 de „culaci și alte elemente dușmănoase”, care ar trebui deportate. În petiția Biroului Politic al CC al PC(b)M și Consiliului de Miniștri al RSSM din 17 martie 1949, adresată Consiliului de Miniștri al URSS, figurează cifra de 39 091 oameni. La 6 aprilie 1949, Sovietul Miniștrilor al URSS a adoptat hotărârea cu privire la exilarea din RSSM a „familiilor de chiaburi, foști moșieri și complici ai ocupanților”.

În noaptea de 5 spre 6 iulie 1949 (ca hoții!), peste 18 000 de ofițeri, soldați, activiști de partid cu peste 4 000 de autocamioane i-au luat din somn, în special, femeii și copiii, ducându-i în cele 30 de eșaloane pregătite cu 1 573 de vagoane pentru vite, pentru a-i „deporta pe vecie”

în Siberia. Majoritatea celor nimeriți în listele de deportare erau denunțați de turnători, se pare o „profesie” de când e lumea (și Iuda l-a turnat pe Iisus Hristos!). În romanul „*Til Ulenshpigel*”, Charle de Coster scria: „*Pe atunci, în anii negri ai inchiziției, vecinii, de asemenea, turnau, dacă cineva avea mult aur. Însă el raporta nu că omul avea mult aur, dar că a spus ceva la adresa inchiziției sau a papei. Ereticul era ars pe rug, în același timp, fiindu-i confiscat aurul din care jumătate lua inchiziția, iar cealaltă jumătate - turnătorul*”. Tocmai așa proceda și „*inchiziția (NKVD)*” sovietică stalinistă.

Printre acești nefericiți a fost și familia Mogoreanu, cu capul familiei Maria de 61 de ani, nora Iulia de doar 25 de ani și 4 copii (3 ai Iuliei – Alexandru de 3 ani, Nicolae de 5 ani, Iacob de 7 ani, și Grigore de doar 5 ani, fiul fratelui Ion D. Mogoreanu, care s-a retras cu Armata Română peste Prut). Zbirii sovietici, care numai oameni nu puteau fi numiți, le spuneau cu o ură patologică „*Nu se va mai întoarce nimeni și niciodată, aici vă vor putrezi oasele*”. Totuși, mulți s-au întors la baștina dragă (unora le-a fost interzisă revenirea la baștină, dar mulți dintre ei au reușit să se întoarcă, aciuându-se în alte sate pentru a fi mai aproape de pământul drag), printre care și întreaga familie Mogoreanu. Chinurile prin care a trecut familia Mogoreanu, dar și alte zeci de mii de familii basarabene, nu vor fi uitate niciodată de cei care au trecut prin acest malaxor stalinist.

Dar poate oare exista un regim mai criminal decât cel care își extermină propriul popor (în mașinăria de exterminare nimerind, în primul rând, floarea națiunii – intelectualitatea, cei mai buni gospodari), nefiind cruțați nici copiii, nici bătrânii (au fost cazuri când în Siberia erau deportați și bătrâni de peste 90 de ani – ce fel de dușmani ai poporului puteau fi ei?). Oare pot fi numiți oameni cei care în locurile de deportare se comportau cu cei deportați mai rău decât cu animalele, supunându-i la chinuri groaznice fizice și psihice: foame, muncă neomenească, execuții psihice etc. Dintre aceștia sau progenituri ale lor se mai află și astăzi în preajma noastră. „*Poporul trebuie să-și cunoască nu numai eroii, dar și călăii*”. Ce vină au purtat acele generații, destinul cărora a fost atât de

tare mutilat? Unica lor „vină” a fost că s-au născut la timpul nepotrivit, timp când Europa era sfâșiată de doi căpcăuni – Hitler și Stalin.

Despre crimele regimului stalinist trebuie să știe și generațiile următoare, să nu fie duse în mormânt odată cu trecerea la cele veșnice a generațiilor martire. De aceea, memoriile profesorului Nicolae Mogoreanu, deportat de mic copil (doar 5 anișori!) în orașelul Cegdomyn, nordul regiunii Habarovsk, la 9 500 km de satul natal, sunt binevenite și importante pentru strângerea „trecutului împrăștiat” din cioburile de amintiri ale supraviețuitorilor deportărilor. „În taigale curge sânge / Și auzi cum înger plânge / Acolo te taie gerul / Și auzi plesnind și Cerul”, scrie clasicul Gr. Vieru.

Într-adevăr, oamenii trebuie să cunoască adevărul despre crimele staliniste, fiindcă și astăzi vezi tineri (în special alolingvi, dar nu numai), mărșăluind și proslăvind „*timpurile de glorie*” cu invenția putinistă „*Regimentul nemuritor*” din perioada stalinistă. Această tristă filă a istoriei nu trebuie să se repete.

Cartea de față vine să amintească generațiilor de după război despre una dintre cele mai odioase crime staliniste – deportările în masă, așa cum a fost trăită de familia de gospodari basarabeni Mogoreanu.

Ne exprimăm dorința să se mai găsească un cineva care să înveșnicească numele tuturor celor care au căzut victime ale regimului comunist într-o *Carte neagră a comunismului*.